

Брюксел, 1.7.2020 г.
COM(2020) 276 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Подкрепа за младежката заетост: мост към работните места за следващото
поколение**

Нито една държава членка не трябва да избира между отговор на кризата или инвестиции в нашите граждани. Затова Next Generation EU увеличава [...] подкрепата за младежката заетост. Инструментът гарантира, че хората придобиват уменията и получават обучението и образованието, от които се нуждаят, за да се приспособят към сегашния бързо променящ се свят¹.

Председателят Урсула фон дер Лайен

1. ВЪВЕДЕНИЕ: ИНВЕСТИРАНЕ В СЛЕДВАЩОТО ПОКОЛЕНИЕ

Водена от Европейския стълб на социалните права, още в началото на своя мандат² Комисията изложи програмата си за социална Европа, в която хората заемат централно място. Оттогава Комисията дава приоритет на работата в помощ на младите хора и изпълнява обещанието си. Тя укрепва образованието и обучението, насърчава младежката заетост, гарантира справедливи условия на труд и подобрява достъпа до социална закрила за всички, тъй като младите хора са следващото поколение и заслужават да им бъдат предоставени всички възможности, за да развият пълния си потенциал, чрез който да оформят бъдещето на нашия континент.

Пандемията от COVID-19 подчерта необходимостта да запазим този курс и да ускорим работата. Въпреки че пандемията представлява преди всичко здравна криза, въздействието ѝ доведе ЕС до дълбока рецесия³. Нарастващият брой на исканията за обезщетения за безработица предвещава нови предизвикателства. Безработицата ще расте сред всички възрастови групи, но младите хора вече са засегнати непропорционално⁴. Повече от един на всеки шест млади хора са престанали да работят от началото на кризата⁵. Много от тях са били заети в силно засегнати сектори, като хотелиерство, ресторантьорство, култура, спорт и развлечения, търговия на едро и дребно⁶. Други се опитват да навлязат на пазара на труда сега, когато тези сектори вече не наемат персонал.

Сега е времето както държавите членки, така и европейските институции да насочат вниманието си към следващото поколение. От световната финансова и икономическа криза знаем, че не трябва да отлагаме отговора си. Ранните сигнали за

¹ Реч на председателя Фон дер Лайен в Европейския парламент, 27 май 2020 г.

² Съобщение „Силна социална Европа за справедливи промени“, COM(2020) 14 final.

³ Европейска комисия (2020 г.), Европейска икономическа прогноза, пролет 2020 г.

⁴ MOT (2020 г.), Предотвратяване на изключването от пазара на труда: Справяне с кризата с младежката заетост в резултат на COVID-19 (Preventing exclusion from the labour market: Tackling the COVID-19 youth employment crisis).

⁵ MOT (2020 г.), Наблюдател на MOT: COVID-19 и светът на труда (четвърто издание) (ILO Monitor: COVID-19 and the world of work, Fourth edition).

⁶ McKinsey & Company (2020 г.), Защита на поминъка на Европа: смекчаване на въздействието на COVID-19 върху заетостта (Safeguarding Europe's livelihoods: mitigating the employment impact of COVID-19.)

проблеми, които се пренебрегват днес, могат да се превърнат в непоправими щети само за няколко години. С гъвкавостта, предложена от инвестиционните инициативи на Комисията в отговор на коронавируса, много държави членки мобилизираха бързо временни антикризисни мерки. С помощта на Европейския социален фонд (ЕСФ) те поддържат работни места и компенсират смущенията в образованието и обучението по време на пандемията. Освен това новият инструмент за временна подкрепа с цел смекчаване на рисковете от безработица при извънредно положение (SURE)⁷ ще позволи до 100 милиарда евро заеми, които подкрепят схемите за работа с намалено работно време и подобни мерки за самостоятелно заетите лица. Въз основа на предложението на Комисията за инструмента Next Generation EU⁸, следващата логична стъпка е да се помогне на младите хора да дадат облик на възстановяването на Европа.

Тези съвместни усилия следва да доведат до повече възможности, в еднаква степен за всички млади хора. Младежите в много държави членки са изправени пред втората икономическа рецесия в живота си. Лице, навършило 18 години в пика на предишната криза с младежката заетост, сега е едва на 25 години. Предизвикателствата вероятно ще бъдат по-големи за дискриминираните или уязвимите групи, тъй като икономическите спадове увеличават неравенствата. Младите хора от уязвими групи, като младите хора от расови и етнически малцинства, младите хора с увреждания или младите хора, живеещи в някои селски, отдалечени райони или градски райони в неравностойно положение, са изправени пред допълнителни пречки при навлизането на пазара на труда⁹. Младите хора с увреждания например имат значително по-ниски равнища на заетост от тези без увреждания,¹⁰ а младите хора мигранти и бежанци са все по-голяма част от нашата младеж и са изправени пред специфични пречки и дискриминация. Младите жени също са силно засегнати от кризата. Ще са необходими активни и целенасочени политики, чрез които да се гарантира достигането до всички.

⁷ ОВ L 159, 20.5.2020 г., предложение, направено от Комисията на 2 април 2020 г.

⁸ COM(2020)441 final/2.

⁹ Това изисква осигуряване на равно третиране на всички хора, независимо от пола, расовия или етническия произход, религията или убежденията, увреждането, възрастта или сексуалната ориентация, и на хората с мигрантски произход. В допълнение, това е свързано с продължаващото обсъждане на демографските промени, с което се разглеждат начини за справяне с изтичането на мозъци и нарасналия спад на населението в региони, особено засегнати от това явление (COM (2020) 241 final).

¹⁰ Според ANED, която използва статистически данни за доходите и условията на живот (SILC) на Евростат от 2016 г., равнището на заетост на младите хора с увреждания между 20 и 29 години е било малко под 45 %, а разликата в заетостта спрямо младите хора без увреждания се е увеличила в периода 2008 г.—2016 г.

Източник: База данни на Евростат (код за онлайн данни ipe_rt_m)

По време на периода след глобалната финансова криза от 2008 г. младежката безработица се повиши от 16,0 % през 2008 г. до върховата стойност от 24,4 % през 2013 г.

През април 2020 г. младежката безработица в ЕС е 15,4 %, като мнозина се страхуват от рязък скок при нея. Тези цифри следват рекордно ниски нива от 14,9 % в края на 2019 г., въпреки че все пак тази стойност е два пъти по-висока от средната стойност за общата безработица.

Инициативите, представени в настоящото съобщение, допринасят за стратегията на Комисията за възстановяване от пандемията от COVID-19. Те гарантират, че цифровият и екологичният преход в ЕС е залегнал във философията на нашите политики за младежка заетост. Инициативите изпълняват Европейския стълб на социалните права и подкрепят Новата промишлена стратегия. Други предложения на Комисията, като например Европейската програма за умения за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост, приета същия ден, допринасят за повишаване на младежката заетост¹¹.

В настоящото съобщение се описва по какъв начин предложенията за препоръки на Съвета относно „Мост към работни места – укрепване на гаранцията за младежта“ (раздел 2) и относно „Професионално образование и обучение за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост“ (раздел 3), заедно с нов стимул за чиракуването (раздел 4), допринасят за създаването на младежка заетост. В него също така са представени редица допълнителни мерки за постигане на тази цел (раздел 5). **Предложенията на Комисията за инструмент Next Generation EU и за бъдещия бюджет на ЕС ще позволят значително финансиране от ЕС за младежка заетост (раздел 6).** Сега държавите членки трябва да подредят по приоритет инвестициите, тъй като младежката заетост е преди всичко тяхна отговорност.

¹¹ COM(2020) 274 final. Настоящото съобщение е допълнено от предстоящите предложения на Комисията относно плана за действие в областта на цифровото образование и европейското пространство за образование, като тези инициативи ще представляват цялостен отговор на предизвикателствата, пред които е изправено нашето следващо поколение.

2. МОСТ КЪМ РАБОТНИ МЕСТА — УКРЕПВАНЕ НА ГАРАНЦИЯТА ЗА МЛАДЕЖТА

През последните години Комисията подкрепяше държавите членки за осигуряването на възможности за младите хора да навлязат на пазара на труда. Въведена в пика на предишната криза с младежката заетост, гаранцията за младежта от 2013 г. имаше значителен трансформиращ ефект в много държави членки. Тя създаде възможности за младите хора, стимулира структурните реформи и иновациите и укрепил публичните служби по заетостта. От момента на първото ѝ привеждане в действие, тя е помогнала на над 24 милиона млади хора в целия ЕС да навлязат на пазара на труда¹².

Предложението за препоръка на Съвета относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“ се основава на тази важна работа. Тъй като преходът от училище към работа и устойчивата пазарна интеграция отнемат повече време поради променящия се характер на работата и търсените умения, с предложението се разширява целевата група от всички безработни или неактивни млади хора под 25 години до всички лица под 30-годишна възраст. В предложението се подкрепят мерки за създаване на работни места, както и различни мерки за повишаване на активността, като консултиране, предоставяне на съвети за кариерно развитие и застъпничество. С днешното предложение се увеличава превенцията на безработицата и неактивността на младите хора чрез по-добро проследяване и системи за ранно предупреждение и се подобрява качеството на предложенията чрез свързването им с наскоро създадени рамки за качество.

¹² Можете да намерите местни звена за контакт за записване за гаранцията за младежта на уебсайта на Europa: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1218&langId=bg>.

С предложението активно се противодейства на стереотипите, свързани с пола, расовата и етническата принадлежност, като същевременно се подкрепя многообразието и приобщаването, включително за младите хора с увреждания. За щастие, за много млади хора периодите, в които не работят и не са ангажирани в никаква форма на образование или обучение, са краткотрайни. Ако липсват съществени обстоятелства, които ги поставят в неравностойно положение и ги възпрепятстват индивидуално, те могат сравнително бързо да преодолеят пречките, породени от ограничения или икономически цикли. Кризата обаче не трябва да ни кара да изпускаме от поглед най-труднодостъпните хора, които ще се нуждаят от интензивна, често индивидуална подкрепа. В действителност някои млади хора рискуват да останат без работа, образование или обучение в по-дългосрочен план, особено тези, които принадлежат към по-уязвимите групи на нашите общества с големи пречки пред интеграцията на пазара на труда дори и в най-добрите условия. Днешното предложение е насочено към всички и чрез по-индивидуализирани и целенасочени подходи цели да гарантира, че никой няма да остане без работа, образование или обучение повече от четири месеца. В предложението се подчертава и значението на партньорствата, например с работодателите, за съвети относно променящия се характер на работата, или със социалните служби, които да подкрепят младите хора в неравностойно положение да поемат по правилния път по различни други начини.

Днешното предложение помага и за ускоряването на така необходимия цифров и екологичен преход, като отчита както възможностите, така и несигурността, които съпътстват тези промени. Това се постига и чрез оценка и подобряване на уменията и компетенциите, необходими за намиране на работа на постоянно променящия се пазар на труда. Никой млад човек не трябва да навлиза на пазара на труда без поне основни цифрови умения и в предложението се предвиждат кратки и практически подготвителни обучения, свързани със специфичните умения, които са необходими на младите хора. Интензивните курсове, отворените онлайн курсове или подготвителните лагери могат да подобрят по-специално цифровите умения на младите хора и уменията, необходими за екологичния преход, но също така и предприемаческите умения и уменията за управление на кариерата. Това допълнително се подкрепя от Европейската програма за умения за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост.

Предложението предоставя рамка за действие. Добри практики съществуват в цяла Европа. Младежката заетост се превърна в основен приоритет в бюджета на ЕС. Сега е моментът държавите членки да увеличат усилията си, да използват извлечените поуки

Приоритетните операции, за които може да бъде мобилизиран бюджетът на ЕС, включват обучителни сесии с кратка продължителност, подсилени системи за картографиране, системи за ранно предупреждение и възможности за проследяване (вж. раздел 6).

и да мобилизират финансирането от ЕС (раздел 6).

Предложението на Комисията за препоръка на Съвета относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“¹³ придружава това съобщение.

3. АДАПТИРАНЕ НА ПОЛИТИКАТА НА ЕС В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ, ЗА ДА ОТГОВАРЯ НА БЪДЕЩИТЕ РАЗВИТИЯ

Предстоящото икономическо възстановяване е възможност за ускоряване на реформите в професионалното образование и обучение (ПОО), които да допринесат за постигането на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост на ЕС. Въпреки че професионалното образование и обучение е насочено все повече към нуждите от повишаване на квалификацията и преквалификация на възрастните хора в ЕС, то играе ключова роля и в подкрепа на младежката заетост, по-специално чрез чиракуване, понякога наричано дуално обучение¹⁴. Пандемията от COVID-19 обаче оказва огромно въздействие върху професионалното образование и обучение, като ученето в процес на работа и чиракуването вероятно са най-тежко засегнати поради съсредоточаването им върху практическото обучение и преките връзки с работното място¹⁵. Тъй като училищата и центровете за обучение бяха физически затворени и се провеждаше дистанционно обучение, образованието и обучението, които в нормални времена играят ключова роля за намаляването на неравенствата в нашите общества, бяха изправени пред трудности в борбата за преодоляване на бедността и социалното изключване сред младите хора.

Адаптирането на системите за професионално образование и обучение, за да отговарят на бъдещите развития, изисква синхронизирането им с екологичния и цифровия преход и превръщането им в системи, които са приспособими към всяко бъдещо предизвикателство. Това означава инвестиране в тяхната цифрова подготвеност и осигуряване на достъп до необходимите инструменти и технологии за всеки обучаващ се, преподавател и инструктор. Това означава също така и насърчаване на усвояването на силен набор от умения, за да се даде възможност на хората да проектират, произвеждат и управляват продукти и услуги по екологосъобразен начин и

¹³ COM(2020) 277 final.

¹⁴ По време на икономическата рецесия, предизвикана от световната финансова и икономическа криза, ПОО се оказа съществена част от усилията за подкрепа на младежката заетост. По-специално чиракуването и краткосрочните програми за ПОО, насочени към безработните лица, успяха да увеличат пригодността за заетост.

¹⁵ Cedefop (2020 г.), Как европейските държави управляват чиракуването, за да отговорят на извънредното положение във връзка с COVID-19? (How are European countries managing apprenticeships to respond to the COVID19 crisis?) Обобщаващ доклад въз основа на информация, предоставена от общността от експерти на Cedefop в областта на чиракуването.

да се осигури на работодателите квалифицираната работна сила, от която те се нуждаят.

Една модернизирана, по-адаптивна политика за професионално образование и обучение ще даде възможност за по-гладък преход от образованието към света на труда. Тя ще допринесе за намаляване на броя на младите хора, които не работят и не са ангажирани в никаква форма на образование или обучение в целия ЕС. Тя поставя амбициозни цели за пригодността за заетост на обучаващите се в ПОО (82 %), достъпа до възможности за учене в процес на работа (60 %) и международната мобилност (8 %). Политиката също така ще подобри качеството на предложенията за продължаващо образование и чиракуване като част от укрепената гаранция за младежта, като ще помогне на младите хора, които вече са започнали прехода от училище към работа и ранния преход от една работа към друга. В същото време тя ще насърчи по-доброто осигуряване на качеството на програмите за професионално образование и обучение и признаването на квалификациите.

Ориентираното към бъдещето професионално образование и обучение изисква съчетаване на високите постижения и равенството. Институциите за професионално образование и обучение следва да станат центрове за високи постижения в областта на професионалното образование и обучение, които предоставят иновативни решения за обучение, улесняват достъпа до модерни технологии и действат като бизнес инкубатори. В същото време това означава активно противодействие на предубежденията по отношение на пола и на другите форми на дискриминация и насърчаване на равните възможности, например чрез мерки, които осигуряват баланс между половете в традиционно „мъжки“ или „женски“ професии. Това също така предполага премахване на бариерите, които възпрепятстват участието на расови и етнически малцинства, включително роми, хора с мигрантски произход и хора с увреждания, за които трябва да се осигури достъпност.

Днес Комисията прие предложение за препоръка на Съвета относно професионално образование и обучение за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост¹⁶, част от европейската програма за умения за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост.

¹⁶ COM(2020) 275 final.

4. НОВ СТИМУЛ ЗА ЧИРАКУВАНЕТО

Чираците, които обучаваме сега, ще бъдат висококвалифицирани работници след няколко години. Чиракуването води до уменията, от които действително се нуждаят работодателите, докато чиракът придобива разбиране, практически способности и става част от мрежата за плавно навлизане на пазара на труда и активно участие в обществото. Чиракуването допринася и за бързото възстановяване на пазара на труда. То добавя квалифицирана работна сила към широк спектър от сектори, като повишава производителността и конкурентоспособността на големите и малките дружества в ЕС. Чиракуването следва да бъде насърчавано и подкрепяно, за което Комисията поема инициатива с предложението си за ориентирано към бъдещето професионално образование и обучение.

Въпреки че възможностите за качествено и ефективно чиракуване имат жизненоважна роля за запазването и създаването на младежка заетост, те бяха засегнати в значителна степен от ограниченията, наложени във връзка с COVID-19. Много МСП вече не могат да приемат кандидати поради липса на ресурси и дейност. В отговор някои държави членки вече призоваха работодателите да увеличат усилията си за запазване на предложенията за чиракуване. Финансирането от ЕС може да бъде мобилизирано, за да се гарантира, че чиракуването продължава да играе жизненоважна роля за възстановяването на пазара на труда (раздел 6).

Приоритетните операции, за които може да бъде мобилизиран бюджетът на ЕС, включват преки субсидии за чираци в МСП и бонуси за преместване на чираци от дружества в несъстоятелност в други дружества или вътрешнофирмени центрове за обучение (вж. раздел 6).

От създаването си през 2013 г. Европейският алианс за професионална подготовка допринася за мобилизирането на над 900 000 възможности за младите хора. **Сега той ще бъде обновен, за да даде тласък на чиракуването в целия ЕС, което ще допринесе за стабилно предлагане на качествени и ефективни работни места за младите хора**¹⁷.

Обновеният алианс ще призове за нови ангажменти за цифрово и екологосъобразно чиракуване, като акцентира върху икономическите сектори,¹⁸ които ще бъдат на преден план в прехода към неутрална по отношение на климата Европа. Той ще обедини правителства, социални партньори, предприятия, камари,

¹⁷ Алиансът повишава качеството, предлагането и цялостния имидж на чиракуването в цяла Европа, като същевременно насърчава мобилността на чираците. Тези цели се насърчават както чрез национални ангажменти, така и чрез доброволни ангажменти от заинтересованите страни.

¹⁸ Например сектори, които допринасят за кръгова икономика, синя икономика, устойчиво строителство и обновяване на сгради, селско стопанство, интелигентна мобилност и енергетика.

региони, младежки организации, доставчици на професионално образование и обучение и мозъчни тръстове¹⁹. По-конкретно, обновеният алианс ще включва:

поемане на ангажимент за качествено и ефективно чиракуване и насърчаване на държавите членки и дружествата да направят това чрез подпомагане на националните коалиции за чиракуване;

стимулиране на подкрепата за МСП за осигуряване на стабилно предлагане на качествени и ефективни чиракувания;

мобилизиране на местните и регионалните власти като катализатори за чиракуване в местната бизнес среда;

засилване на социалния диалог чрез по-активно участие на националните организации на социални партньори;

стимулиране на проактивното участие на европейските секторни комитети за социален диалог в програми за чиракуване с оглед постигане на съгласие относно съвместните секторни ангажименти;

подкрепа за представителството на чираците в държавите членки чрез повторно стартиране на Европейската мрежа на чираците.

В допълнение към подпомагането на държавите членки при използването на средствата от ЕС в полза на чиракуването и свързаните с него реформи (вж. също раздел б), Комисията ще даде нов тласък на Европейския алианс за професионална подготовка.

5. ДОПЪЛНИТЕЛНИ МЕРКИ В ПОДКРЕПА НА МЛАДЕЖКАТА ЗАЕТОСТ

Всички инициативи, представени в това съобщение, **имат за цел да помогнат на младите хора в ЕС, независимо дали те просто трябва да се впуснат в трудната промяна от училище към работа или да се борят с първите преходи от една работа на друга.** Такава подкрепа не може да бъде оказвана откъслечно, тъй като пречките и неблагоприятното положение, пред които са изправени младите хора, са многостранни и широкообхватни. В допълнение към тях, този раздел включва редица **конкретни допълнителни мерки, които допринасят за младежката заетост.**

¹⁹ Обновеният алианс ще бъде включен в Пакта за умения като част от европейската програма за умения за устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и устойчивост.

Публичните служби по заетостта играят решаваща роля. Те имат дългогодишен опит в управлението на преходите в професионалното развитие, намирането на работа, продължаващото професионално развитие, повишаването на квалификацията и преквалификацията. Въпреки постоянните бюджетни ограничения и новото нарастване на безработицата и схемите за работа с намалено работно време публичните служби по заетостта показаха, че са на висота с безценна размяна на първи реакции и истории за грешки и успехи непосредствено след пандемията от COVID-19²⁰.

Комисията ще подкрепи европейската мрежа на публичните служби по заетостта и ще увеличи капацитета си за взаимно обучение. Общоевропейската мрежа ще има за задача да обсъди всеобхватно взаимно обучение и обмен на иновативни практики с цел укрепване на капацитета на публичните служби по заетостта за подпомагане на младежката заетост. Това ще включва укрепване на партньорствата с други заинтересовани страни и засилване на достъпа до уязвими младежи.

Подпомагането на самостоятелната заетост е друго важно средство за ускоряване на възстановяването на пазара на труда. На младите хора обаче до голяма степен им липсват мрежи, които да им дадат достъп например до бизнес финансиране и усвояване на предприемачески умения. Чрез смислен обмен на най-добри практики ще бъдат засилени съществуващите мрежи за амбициозни млади предприемачи на национално и местно равнище. Такива мрежи установяват контакт между начинаещите предприемачи и предприятията, ролевите модели, инкубаторите и други местни услуги за подпомагане на започването на дейност.

Комисията ще подкрепи укрепването на мрежите за млади хора, които желаят да станат предприемачи. Подкрепата ще бъде насочена по-специално към младите жени, други дискриминирани или уязвими групи, като същевременно насърчава възможностите за самостоятелна заетост в цифровата и екологосъобразната икономика.

Социалното предприемачество увеличава привлекателността на самостоятелната заетост за много млади хора, вдъхновени от кариерното развитие като предприемачи, което е свързано с положително и значимо обществено въздействие. Освен това организациите на социалната икономика, като кооперациите и социалните предприятия, често са по-устойчиви на икономическите цикли. Те правят екосистемите, в които функционират, по-приспособими чрез социална иновация и

²⁰ Европейска комисия (2020 г.), Европейска мрежа на публичните служби по заетостта: мерки и дейности на публичните служби по заетостта в отговор на Covid-19 (European Network of Public Employment Services: PES measures and activities responding to Covid-19).

социално приобщаване на местно и регионално равнище, като също така облагодетелстват най-отдалечените от пазара на труда.

Планът за действие на Комисията за социалната икономика, предвиден за 2021 г., също ще се съсредоточи върху младите хора, включително върху възможностите за предприемачество, предоставяни от социалната икономика, като подпомагане на местните общности, сключване на местни екологосъобразни сделки и повишаване на активността на уязвими групи²¹.

Младите хора, които все още не са навлезли на пазара на труда или които току-що са направили първите си стъпки в него, може да нямат достъп до социална закрила. Някои държави членки вече са въвели редица спешни мерки в подкрепа на уязвими групи, които не са били обхванати по-рано, за да смекчат икономическото и социалното въздействие на пандемията от COVID-19. Светът на труда обаче стана по-несигурен още преди кризата.

Нестандартните форми на заетост, като например работата през платформи, стават все по-често срещани сред младите хора. Те създават нови възможности за младите хора да навлязат на пазара на труда, включително когато се нуждаят от гъвкавост, за да съчетаят работата с образованието или грижите за семейството. Въз основа на препоръката на Съвета от миналата година относно достъпа до социална закрила, директивата за прозрачни и предвидими условия на труд, както и дейността на Европейския семестър, трябва да се справим с пропуските в достъпа до социална закрила при нови форми на работа, като в същото време допълнително подобряваме условията на труд.

Първо, Комисията разглежда предизвикателствата, свързани с работата през платформи, и през 2021 г. ще предложи мерки за подобряване на условията на труд на хората, които работят през цифрови платформи.

Второ, в предстоящата рамка за мониторинг на достъпа до социална закрила ще бъде обърнато специално внимание на достъпа до различни форми на заетост, включително нестандартни договори, които са от особено значение за младите хора. Това ще помогне за идентифициране на пропуски и действия за подкрепа за тяхното коригиране.

²¹ В допълнение, в плана за действие ще се проучи как да се подобрят предприемаческите умения на младите хора в организациите на социалната икономика и социалните предприятия, също въз основа на опита от програмата „Еразъм за млади предприемачи“ и действията, подкрепени по линия на ЕСФ+.

Трето, Комисията ще започне проучване конкретно относно достъпа на младите хора до социална закрила. Проучването ще очертае условията за отпускане на различни помощи при различните форми на заетост, което ще даде възможност за така необходимия обмен на добри практики.

6. БЮДЖЕТЪТ НА ЕС ОСИГУРЯВА РЕСУРС ЗА ПЛАНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО ЗА МЛАДИТЕ ХОРА

Предложението на Комисията за инструмент Next Generation EU и дългосрочният бюджет осигуряват значителни ресурси²² в подкрепа на младежката заетост като част от голяма бюджетна инициатива за справяне с икономическото и социалното въздействие на пандемията. В краткосрочен план REACT-EU²³ ще предостави финансиране на политиката на сближаване в размер на 55 милиарда евро за 2020—2022 г. 5 милиарда евро от този пакет се предлага да бъдат на разположение още през тази година. Това допълнително финансиране ще бъде отпуснато на държавите членки, като се вземат предвид няколко критерия, един от които е ефектът от настоящата криза върху младежката безработица. Допълването на Европейския социален фонд ще бъде от особено значение за справяне с предизвикателствата пред младите хора, които вече са наблюдавани в държавите членки.

В допълнение, новопредложеният Механизъм за възстановяване и устойчивост дава безпрецедентна възможност за ускоряване на така необходимите структурни реформи в средносрочен план. Предложеният бюджет от 560 милиарда евро ще подкрепи инвестициите и реформите, които са от съществено значение за трайното възстановяване и са свързани с Европейския семестър.

За да могат държавите членки да получат подкрепа по Механизма за възстановяване и устойчивост, те ще трябва да изготвят планове за възстановяване и устойчивост. Тези планове за възстановяване и устойчивост следва да обхващат икономическите и социалните последици от кризата, цифровия и екологичния преход, както и съответните приоритети, определени в рамките на Европейския семестър²⁴. Даването на приоритет на подкрепата за младежката заетост и

²² Всички суми са по цени от 2018 г., с изключение на 5 милиарда евро по REACT-EU за 2020 г.

²³ Финансирана от приходите на Next Generation EU за периода след 2020 г. и чрез адаптиране на настоящата финансова рамка за 2020 г.

²⁴ В очакване на одобрението на Съвета, предложенията на Комисията за конкретни за всяка държава препоръки за 2020 г. в контекста на Европейския семестър поставиха силен акцент върху укрепването на активните политики по заетостта (АПЗ) и повишаването на квалификацията, особено за младите хора. Комисията предложи 19 препоръки относно АПЗ и службите по заетостта, както и 22 препоръки за насърчаване на развитието на уменията, равен достъп до качествено образование и

свързаните с нея реформи има потенциал за трайно въздействие върху съответната държава членка по отношение на потенциала за растеж, създаването на работни места и социалната устойчивост.

През финансовия период 2021—2027 г. тези усилия ще бъдат допълнени от Европейския социален фонд плюс с предложен бюджет в размер на 86 милиарда евро. Фондът ще подкрепи пълния набор от мерки за заетост, образование и обучение, представени в предложението относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“, както и реформи на системата за професионално образование и обучение и чиракуването. За тази цел на 28 май 2020 г. Комисията прие изменено законодателно предложение за Европейския социален фонд плюс. В него се предлага засилен ангажимент за онези държави членки, в които младежката безработица е особено висока, да отделят 15 % от разпределените си средства за мерки за младежка заетост. Този фонд е важен източник на финансиране за предложението относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“²⁵.

Инициативите, представени в настоящото съобщение, могат да бъдат подкрепени и чрез други инструменти на ЕС. Европейският фонд за регионално развитие и InvestEU, в рамките на своя компонент за социални инвестиции и умения (с предложен бюджет от 3,6 милиарда евро) и новия си механизъм за стратегически инвестиции (с предложен бюджет от 31 милиарда), могат да осигурят важни, ориентирани към бъдещето инвестиции в инфраструктура за образование и обучение, като модернизират и адаптират професионалното образование и обучение и преминат към амбициозни по отношение на околната среда технологии. Специален фонд за МСП съгласно InvestEU може да подпомогне малките дружества по отношение на техните нужди от обучение и възможностите им за наемане на млади хора²⁶. Инструментът за техническа подкрепа²⁷ може да подпомага държавите членки при подготовката и осъществяването на реформи, по-специално в областта на образованието и обучението и политиките на пазара на труда чрез мобилизиране на средства на ЕС и технически експертен опит.

обучение и цифрово обучение. Тези специфични за всяка държава препоръки ще предоставят изключително важни насоки за съответните реформи.

²⁵ Комисията предложи държавите членки, в които делът на младите хора, незаети с работа, учене или обучение, е над средното равнище за ЕС, да отделят 15 % (вместо предложените по-рано 10 %) от Европейския социален фонд плюс за мерките за младежка заетост. В контекста на подкрепата за предложения за заетост, продължаващо образование, чиракуване и стажове, ще бъде важно да се стремим към по-добро балансиране на четирите налични вида.

²⁶ Освен това „Еразъм+“ значително ще увеличи възможностите за обучение и обучение в чужбина за младите хора, преподавателите и инструкторите, включително в професионалното образование и обучение. С разширен набор от инструменти общата селскостопанска политика ще продължи да подкрепя младите хора, които биха искали да се занимават със селско стопанство, и младите хора, които живеят в селски райони. Програмата „Цифрова Европа“ и Програмата за единния пазар ще спомогнат за финансирането на целта за насърчаване на младежката заетост, по-специално чрез действия, насочени към придобиване на цифрови умения и насърчаване на предприемачеството за младите хора.

²⁷ COM(2020) 409 final.

Комисията настоятелно призовава държавите членки да увеличат подкрепата за младежката заетост, да се възползват от уникалната възможност да мобилизират десетки милиарди евро от бъдещия бюджет на ЕС за тази цел и да дадат приоритет на някои от посочените по-долу операции. Държавите членки следва да приложат мерките, които са най-подходящи за справяне с конкретните предизвикателства, пред които са изправени.

Общата амбиция на ЕС е да увеличи равнището на подкрепа, предназначена за младежката заетост, в сравнение с финансовия период 2014—2020 г., която се оценява на 22 милиарда евро²⁸. Предложените допълнителни ресурси в рамките на Next Generation EU и пълният набор от инструменти, предоставени от предложения дългосрочен бюджет на ЕС (2021—2027 г.), предоставят безпрецедентни възможности за постигане на тази амбиция.

Комисията активно ще се ангажира с националните органи и ще изготвя насоки, за да гарантира, че се отпускат адекватни ресурси на ЕС за подпомагане на младежката заетост. Тя по-специално ще насърчава и подкрепя държавите членки да дадат приоритет на инвестициите за младежка заетост в областта на цифровия и екологичния преход и да използват Европейския зелен пакт като двигател за растеж на работните места в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост.

Неизчерпателен преглед на операциите, които могат да бъдат подкрепени с бъдещия бюджет на ЕС с резултати, очаквани в *краткосрочен план*, по-специално чрез използване на ресурсите на Next Generation EU и дългосрочния бюджет на ЕС:

Схеми за работа с намалено работно време, насочени към млади служители, и подобни мерки за млади самостоятелно заети лица, с цел да бъдат защитени по-специално от риска от безработица, както и от загуба на доходи.

Социална закрила под формата на заместване на доходите или допълване на доходите, като обезщетения за безработица, еднократни суми или плащания за отпуск по болест на млади работници, които преди това са били изключени и/или са имали ограничен достъп до социална закрила поради строги критерии за допустимост или поради своя статус на трудовия пазар (напр. самостоятелно заети лица).

Преки субсидии за чираци в МСП, включително възнаграждения, бонуси при наемане на работа и временно покриване на социалноосигурителните вноски, както

²⁸ Това включва инвестиции в Европейския социален фонд и Инициативата за младежка заетост, включително национално съфинансиране.

и възнаграждения на обучаващите лица и/или техните социалноосигурителни вноски, като целта е да се стабилизира и увеличи предлагането на качествени и ефективни стажове.

Преки субсидии за наемането на работа, включително субсидии за заплати, бонуси при наемане на нови служители и временно участие в плащането на социалноосигурителните вноски за улесняване на придобиването на трудов опит и/или постъпване на първа, качествена работа за младите хора. Те са особено ефективни, ако са добре насочени и съчетани с мерки за обучение.

Финансова помощ за студенти, независимо дали следват в редовни, смесени или онлайн програми, под формата на безвъзмездни средства или заеми с благоприятни лихвени проценти и държавни гаранции, за да се даде възможност на младите хора да удължат обучението си или да възобновят образованието или обучението си.

Обучителни сесии с краткотрайна продължителност (като кратки учебни курсове, тренировъчни лагери или работни срещи) за повишаване на квалификацията на безработни или неактивни млади хора с оглед на непосредствената им интеграция на пазара на труда, фокусирани например върху цифрови умения, „зелени“ умения, предприемачески умения и умения за управление на кариерата.

Пътища за реинтеграция в образование и обучение, включително програми за предоставяне на втори шанс за образование, по-специално за преждевременно напускащи образование и обучение и нискоквалифицирани млади хора.

Преместване на чираци от неплатежоспособни дружества в други дружества или вътрешнофирмени центрове за обучение.

Безвъзмездни средства за започване на стопанска дейност и заеми за млади предприемачи за създаване на нови предприятия и на работни места.

Неизчерпателен преглед на приоритетните операции за предотвратяване на нова криза в областта на заетостта сред младите хора, с резултати, очаквани в средносрочен план, по-специално чрез използване на ресурсите на Next Generation EU и дългосрочния бюджет на ЕС:

Изграждане на капацитет на публичните служби по заетостта, напр. достигане до по-голям брой млади хора (включително уязвими групи), осигуряване на по-индивидуализирана подкрепа (от гледна точка на консултиране, насоки и наставничество) и засилване на интегрираното предоставяне на услуги.

Засилени системи за картографиране, системи за ранно предупреждение и възможности за проследяване за идентифициране на млади хора, които са (с риск да станат) безработни или неактивни, както и мерки за изпълнение, насочени към

справяне с ранното напускане на образованието и обучението, така че да допринесат за по-добра стратегия за превенция.

Мрежи на млади предприемачи, схеми за менторство и бизнес инкубатори за подпомагане на желаещите да започнат предприемаческа дейност, и по-специално младите жени и дискриминираните или маргинализираните групи, за да се включат на пазара на труда и да изградят уменията, необходими за различни бизнес модели, включително социалното предприемачество.

Обучение по управление на професионалното развитие във формалното образование и обучение, за да бъдат подготвени младите хора за нестабилен, несигурен свят на труда и за да им бъдат разяснени възможните стъпки за намиране на работа или за получаване на подкрепа.

Осъществяване на реформи в областта на ПОО и чиракуването, които могат да включват инвестиции в реформирането на учебните програми за повишаване на тяхната адекватност спрямо пазара на труда, гъвкавост и модуларизация, разпространение на програми за ПОО на по-високо равнище²⁹, създаване на системи за осигуряване на качество и проследяване на професионалното развитие на дипломираните лица, обучение на преподаватели и инструктори в сферата на ПОО, подпомагане на мобилността на учащи се, преподаватели и инструктори в сферата на ПОО.

Инвестиции в инфраструктура и технологии за цифрово обучение, съвременно промишлено оборудване и технологии за училища за ПОО и центрове за обучение за ПОО (включително за центрове за високи постижения в областта на професионалното образование и обучение), за да се оборудва ПОО за цифровия и екологичния преход.

Инвестиции в междуфирмени центрове за обучение (независимо дали се създават нови, подсилват се съществуващите центрове или се интегрират в центрове за високи постижения в областта на професионалното образование и обучение), в помощ на МСП да осигурят най-съвременно ПОО и чиракуване.

Инвестиции за повишаване на адекватността на образованието и обучението спрямо пазара на труда, включително в сектора на висшето образование, чрез подкрепа на партньорствата между бизнеса и образователните институции, подкрепа на ключови промишлени екосистеми и мрежи на МСП, както и чрез увеличаване на разпространението на ученето в процеса на работа в рамките на съществуващи програми.

²⁹ Програми в рамките на нива 5—8 от Европейската квалификационна рамка (ЕКР).

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комисията призовава държавите членки да мобилизират силната солидарност на ЕС между поколенията в подкрепа на младите хора като част от възстановяването от пандемията от COVID-19. Дължим на милионите завършили образованието си, на лицата, навлизащи на пазара на труда, и на тези, които са в ранните си преходи от едно работно място на друго, да мобилизираме цялата възможна подкрепа, за да могат те да развият пълния си потенциал. Сега е време да инвестираме в нашето следващо поколение, като помогнем на младите хора да станат движещата сила за цифрова и екологосъобразна икономика.

Предложенията за препоръки на Съвета относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“ и относно „Професионално образование и обучение за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост“ предоставят рамките. Комисията предложи също така инструменти за осигуряване на необходимото финансиране. Комисията призовава държавите членки да одобрят бързо предложенията и да използват пълния потенциал на бюджета на ЕС, когато увеличават подкрепата си за младежката заетост.

Съвместната работа ще бъде от първостепенно значение. Насърчаването на младежката заетост изисква силно сътрудничество между всички участници (особено социалните партньори, образователния сектор и организациите на гражданското общество), а също и между органите на регионално и местно равнище. На равнище ЕС Комисията ще даде подновен тласък на **Европейския алианс за професионална подготовка**, за да гарантира, че чиракуването играе своята роля във възстановяването на пазара на труда. Комисията разчита на продължаващите усилия на Европейския парламент и на Съвета и предлага да се обсъди засилването на подкрепата за младежката заетост и с двете страни. Това е съвместно усилие — в полза на следващото поколение.